

Rumantsch è ina lingua naziunala, ma ina lingua parzialmain uffiziala da la Confederaziun, numnadamain en la correspondenza cun persunas da lingua rumantscha. La translaziun d'in decret federal serva a l'infurmaziun, n'ha dentant nagina validitad legala.

Lescha federala davart l'utilisaziun da las forzas d'aua (Lescha davart il dretg da las auas, LDA)¹

dals 22 da december 1916 (versiun dal 1. da schaner 2023)

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
sa basond sin ils artitgels 76 ed 81 da la Constituziun federala^{2,3}
sunter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 19 d'avrigl 1912⁴,
concluda:

Emprim chapitel: Dretg da disponer da las auas

Art. 1

A. Surveglianza
suprema da la
Confederaziun

¹ La Confederaziun exequescha la surveglianza suprema davart l'utilisaziun da las forzas idraulicas da las auas publicas e privatas.

² Sco auas publicas en il senn da questa lescha valan ils lais, ils flums, ils auals ed ils chanals, per ils quals i n'è cumprovada nagina proprietad privata, e las auas ch'èn bain en proprietad privata, ma che survegnan dals chantuns – areguard l'utilisaziun da las forzas idraulicas – il medem status sco las auas publicas.

Art. 2

B. Disposiziun
en virtid dal
dretg public
I. Dretgs dals
chantuns
1. Communitad
autorisada
da disponer

¹ Il dretg chantunal fixescha, tge communitad (chantun, district, vischnanca u corporaziun) che ha il dretg da disponer da la forza idraulica da las auas publicas.

² Las disposiziuns dal dretg chantunal actual che concedan als cunfinants da las rivas il dretg da disponer da la forza idraulica d'auas publicas, restan en vigur fin a lur aboliziun tras ils chantuns.

AS 33 189 e BS 4 729

¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

² SR 101

³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 22 da mars 2019, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3099; BBI 2018 3419).

⁴ BBI 1912 II 669, 1916 III 411

Art. 3

2. Cuntegn dal dretg da disponer
a. En general

¹ La communitad autorisada da disponer po utilizar sezza la forza idraulica u conceder il dretg d'utilisaziun a terzas persunas.

² Ad ina communitad po il dretg d'utilisaziun vegnir surdà er en in'otra furma che tras ina concessiun.⁵

Art. 4

b. Approvaziun tras il chantun

¹ Sch'ils districts, las vischnancas u las corporaziuns han il dretg da disponer da la forza idraulica, sto l'autorità chantunala mintgamai approvar la concessiun dal dretg d'utilisaziun a terzas persunas sco er l'atgna utilisaziun da vart da las communitads autorisadas da disponer.

² L'approvaziun sto vegnir refusada, sch'il gener da l'utilisaziun previsa cuntrafa al bainstar public u a l'utilisaziun convegnenta da l'aua.

Art. 5

II. Dretgs da la Confederaziun
1. En general

¹ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns generalas necessarias per promover e per segirar l'utilisaziun convegnenta da las forzas idraulicas.

² Ultra da quai po el decretar prescripziuns spezialas per tschertas auas u per tscherts trajects d'aua.

³ L'Uffizi federal d'energia⁶ (uffizi federal) è autorisà d'examinar ch'ìls plans da las ovras previsas correspundian en lur concepziun generala a l'utilisaziun convegnenta da las forzas idraulicas.⁷

Art. 6⁸

2. En cas d'auas situadas sin il territori da plirs chantuns

¹ Sch'in traject d'aua ch'è situà sin il territori da plirs chantuns duai vegnir utilisà, u sche plirs trajects d'aua ch'èn situads en plirs chantuns duain vegnir utilisads en in'unica e medema ovra idraulica, e sch'ìls chantuns pertutgads n'arrivan betg da sa convegnir, decida il Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun⁹ (departament) sunter avair tadlà ils chantuns.

² Il departament sto tegnair quint duidamain da la legislaziun dals chantuns sco er dals avantatgs e dals dischavantatgs che l'ovra ha per els.

⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁶ La designaziun da l'unitad administrativa è vegnida adattada applitgond l'art. 16 al. 3 da l'O dals 17 da nov. 2004 davart las publicaziuns uffizialas (AS 2004 4937).

⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁹ Designaziun tenor il COCF betg publitgà dals 19 da dec. 1997.

³ Sche l'ovra idraulica planisada avess ina influenza negativa sproporzionada sin ils abitadis u sin la basa d'existenza da la populaziun d'in chantun pervia da la midada dal curs d'aua u pervia dal diever da terren, duai il departament surdar la concessiun mo cun il consentiment da quest chantun.

Art. 7¹⁰

3. En cas d'auas internaziunalas

¹ En cas da l'utilisaziun da la forza idraulica sin trajects d'aua che tangheschan il cunfin naziunal è il departament responsabel per:

- a. conceder ils dretgs d'utilisaziun;
- b. permetter l'utilisaziun da las forzas idraulicas da talas auas a las communitads autorisadas da disponer;
- c. fixar – a chaschun da la concessiun dal dretg d'utilisaziun ed a norma dal dretg chantunal – tge prestaziuns che ston vegnir furnidas e tge cundiziuns che ston vegnir ademplitas;
- d. decider davart l'approvaziun dals plans ch'èn necessaris per construir u per midar stabiliments ed uschia conceder las permissiuns necessarias tenor il dretg federal;
- e. ordinar mesiras da sanaziun e mesiras concernent il manaschi; il departament po autorisar il chantun d'ordinar las mesiras necessarias.

² Il Cussegl federal po concluder cunvegns internaziunalas per reglar chaussas tenor l'alinea 1.

³ Las autoritads cumpetentas decidan en enclegientscha cun las communitads autorisadas da disponer e cun ils chantuns.

Art. 7a¹¹

3bis, En cas da l'utilisaziun d'implants d'accumulaziun

¹ Per ademplier las obligaziuns da dretg internaziunal da la Confederaziun po il departament – suenter avair tadlà ils chantuns e las varts pertutgadas – decretar ordinaziuns per l'utilisaziun d'implants d'accumulaziun.

² Sche talas mesiras intervegnan en dretgs bain acquistads, sto l'indemnisaziun debitada en il rom da l'artitgel 43 alinea 2 vegnir surpigliada da la communitad autorisada da disponer.

¹⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 22 da mars 2019, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3099; BBI 2018 3419).

¹¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

Art. 8¹²

4. Export d'aua u da forza electrica

¹ Per exportar au a sco er forza electrica producida tras forza idraulica dovri ina permissiun dal departament.

² La permissiun duai vegnir concedida mo, sche l'export n'ha betg ina influenza negativa sin il bainstar public, e mo, sche l'aua u l'energia electrica na chatta previsiblamain nagina utilisaziun convegnenta en Svizra durant il temp da la permissiun.

³ La permissiun vegn concedida per ina durada limitada e sut las cundiziuns fixadas dal departament; ella po dentant vegnir revocada da tut temp per motivs dal bainstar public, cun pajar ina indemnisaziun. L'indemnisaziun vegn fixada sin basa da la permissiun u – sche quella na cuntogna nagut – tenor apprezziar.

Art. 9¹³

5. Deviazium d'in chantun en in auter

¹ La deviazium d'energia electrica en auters chantuns dastga vegnir restrenschida mo, uschenavant ch'ils interess publics dal chantun exportant giustifitgeschan quai.

² En cas da disputa decida il departament.

Art. 10

6. Restricziun contractuala dal territori da distribuziun

¹ Ils proprietaris d'ovras idraulicas che consegnan energia electrica ston preschentar al departament, sin dumonda, las convegnas ch'els han fatg cun autras ovras idraulicas cun l'intent da scumandar la consegna d'energia en in tschert territori. Il departament è autorisà da disponer la midada da questas convegnas, sch'ellas cuntrafan a l'interess public.¹⁴

² Las prescripziuns da quest artitgel vegnan applitgadas correspundentamain per commerziants intermediars.

Art. 11

7. Dretg da disponer da las auas nunutilisadas

¹ Sche districts, vischnancas u corporaziuns autorisadas da disponer n'utiliseschan – durant in temp pli lung e senza motivs relevants – betg sez e na laschan er betg utilizar terzas persunas in'aua, malgrà offertas convegnentas, po la regenza chantunala conceder il dretg d'utilisaziun en lur num.

¹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

² Cunter la decisiun da la regenza chantunala pon las varts pertutgadas recurrer entaifer 30 dis tar il departament.¹⁵

Art. 12

8. Diever per
intents federals
a. Dretg da la
Confederaziun

¹ La Confederaziun è autorisada da far diever d'ina aua per sias interpresas da transport.¹⁶

^{1bis} Ella tegna quint dals basegns e da las pussaivladads da svilup dals territoris da provegnientscha da las auas e dals chantuns pertutgads, en spezial da lur interess d'utilisar sezs la forza idraulica.¹⁷

² Sch'in traject d'aua vegn gia utilisà, è la Confederaziun autorisada d'acquistar il dretg d'utilisaziun ed ils stabiliments existents cun expropriar ils titulars dals dretgs d'utilisaziun ubain cun far valair il dretg da recumpra u da return.

³ Sche la Confederaziun n'ha anc nagina utilisaziun per la forza idraulica acquistada, po ella surlaschar il dretg d'utilisaziun en il fratemp a terzas personas.

Art. 13

b. Indemnisaziun
da la communitad
autorisada
da disponer

¹ Sche la Confederaziun fa diever d'in traject d'aua betg anc utilisà, sto ella indemnisar a la communitad autorisada da disponer la perdita da la taxa da concessiun e dal tschains d'aua.

² Sch'il traject d'aua vegniva gia utilisà, sto la Confederaziun indemnisar a la communitad autorisada da disponer la perdita ch'ella subescha tras il diever dal dretg d'utilisaziun, en spezial la perdita dal tschains d'aua e – sche quai è giustifitgà en il cas singul – la perdita dal dretg da recumpra e da return.

³ Sch'in chantun incassescha ina taglia speziala en il senn da l'artitgel 49 alineia 3 il mument che la Confederaziun fa diever dal traject d'aua, sto la perdita da questa taglia vegnir indemnizada al chantun.

⁴ ...¹⁸

¹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 1985, en vigur dapi il 1. da schan. 1986 (AS 1985 1839; BBl 1984 III 1441).

¹⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹⁸ Aboli tras la cifra 29 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

Art. 14

c. Cumpensaziun
fiscala

¹ Sche la Confederaziun fa diever da forzas idraulicas sin il territori dals chantuns, als sto ella pajar ina indemnizaziun dad 11 francs per onn e per kilowatt prestaziun brutta installada sco cumpensaziun per lur perdita da taglias chantunalas, communalas e d'ulteriuras taglias.¹⁹

^{1bis} L'alinea 1 è er applitgabel, sche la Confederaziun utilischa las forzas idraulicas sin fundament d'ina concessiun u d'in auter titel giuridic.²⁰

^{1ter} L'indemnizaziun per la perdita da taglias na duai betg surpassar l'import da taglia che stuess vegnir pajà, sch'ina societad anonima d'ina ovra partenaria utilisass las forzas idraulicas.²¹

² Sch'ils trajects d'aua utilisads èn situads sin il territori da plirs chantuns, vegn fixada la quota da mintga chantun tenor la proporziun, en la quala el contribuescha a l'exploitaziun da la forza idraulica.

³ Igl è chausa dal chantun da pajar – dal tutfatg u per part – l'indemnizaziun survegnida a las vischnancas, als districts u ad autras corporaziuns che subeschon ina perdita da taglias.

⁴ ...²²

Art. 15

9. Cumpensaziun
da la deflussiun
a. Execuziun
da lavurs

¹ En l'interess d'utilisar meglier las forzas idraulicas ed en l'interess da la navigaziun po la Confederaziun ordinar – suenter avair tadlà ils chantuns – lavurs per regular il nivel da l'aua e la deflussiun dals lais sco er la construcziun da batschigls collecturs artificialis. Sch'el diever da terren avess ina influenza negativa sproporziunada sin ils abitadis u sin la basa d'existenza da la populaziun d'in chantun, dovri il consentiment da quest chantun.

² Davart la realisaziun da talas ovras e davart la repartiziun dals custs sin la Confederaziun e sin ils chantuns decida l'Assamblea federala.

³ Sche plirs chantuns èn pertutgads, vegn fixada la quota da mintga chantun tenor la proporziun da ses interess.

¹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

²⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1967, en vigur dapi il 1. da fan. 1968 (AS 1968 801; BBl 1967 I 1025).

²¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da dec. 1967, en vigur dapi il 1. da fan. 1968 (AS 1968 801; BBl 1967 I 1025).

²² Aboli tras la cifra 29 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

⁴ Las vischnancas, las corporaziuns e las personas privatas pertutgadas pon vegnir obligadas da l'autorità chantunala cumpetenta da sa participar als custs en proporziun dals avantatgs che resultan per ellas tras l'execuziun da questas ovras. ...²³

Art. 16

b. Regulaziun
da la deflussiun

La Confederaziun è autorizada da regular la deflussiun dals lais e dals batschigl collecturs construids cun sia cooperaziun.

Art. 17

C. Disposiziun
en virtid dal
dretg privat

I. Surveglianza
da l'utilisaziun
tras las personas
autorisadas

¹ Per utilizar las auas privatas u las auas publicas en virtid dal dretg privat dals cunfinants da las rivas (art. 2 al. 2) dovri la permissiun da l'autorità chantunala cumpetenta.

² L'autorità controllescha che las prescripziuns federalas e chantunals davart la polizia da construcziuns idraulicas vegnian observadas e ch'ils dretgs d'utilisaziun existents na vegnian betg violads.

³ Ils artitgels 5, 7a, 8 ed 11 sco er il segund chapitel valan tenor il senn.²⁴

Art. 18²⁵

II. Taxaziun
da las ovras
idraulicas

Sch'il chantun incassescha ina taxa statale speziala sin l'energia electrica producida da las ovras idraulicas ch'èn vegnidas stabilidas en virtid dal dretg privat, na duai questa taxa betg surpassar il tschains d'aua tenor l'artitgel 49 per las ovras che han survegni ina concessiun.

Art. 19²⁶

III. Expropriaziun

¹ Sch'ina interpresa che serve al bainstar public basegna la forza idraulica d'ina aua, da la quala l'utilisaziun è l'object d'in dretg privat (art. 17), e sch'il chantun na la conceda betg il dretg d'expropriar questas forzas idraulicas sco er ils bains immobigliars u ils dretgs reals necessaris per l'ovra, la po il departament conceder il dretg d'expropriaziun tenor il dretg federal.

² Sche l'expropriaziun vegn fatga da la Confederaziun, valan en tut ils cas il dretg federal d'expropriaziun sco er l'artitgel 12 alinea 1bis.

²³ Abolì la segunda frasa tras la cifra 29 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

²⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

²⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

²⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

Art. 20²⁷

IV. Cumpensaziun fiscala

¹ Sche la Confederaziun acquista la forza idraulica d'ina aua publica dal cunfinant da la riva ch'è autorisà da disponer (art. 2 al. 2), sto ella indemnisar al chantun la perdita da la taglia u da la taxa speziala ch'el era autorisà d'incassar sin l'energia electrica producida tenor sia legislaziun il mument da l'acquist (art. 18).

² Plinavant sto la Confederaziun pajar al chantun ina indemnizaziun dad 11 francs per onn e per kilowatt prestaziun brutta installada sco cumpensaziun per sia perdita da taglias chantunalas, communalas e d'ulteriuras taglias; l'artitgel 14 vala tenor il senn.

Segund chapitel: Utilisaziun da las auas**Art. 21²⁸**A. Surveglianza da las autoritads
I. Protecziun da la polizia da construcziuns idraulicas

¹ Las ovras idraulicas duain correspunder a las prescripziuns federalas e chantunalas davart la polizia da construcziuns idraulicas.

² Avant il cumenzament da las lavurs ston ils plans da las ovras idraulicas vegnir publictgads uffizialmain, fixond in termin da protesta adequat.

³ Avant che pudair construir ovras idraulicas en auas ch'eran vegnidas curregidas cun agid da subvenziuns federalas, ston quellas vegnir approvadas dal departament.

Art. 22

II. Protecziun da la bellezsa da la cuntrada

¹ Las bellezzas da la cuntrada ston vegnir schanegiadas; là, nua ch'igl exista in interess general predominant, ston ellas vegnir mantegnidas senza restricziuns.

² Las ovras idraulicas ston vegnir exequidas uschia, ch'ellas na disturban betg u mo minimalmain il maletg da la cuntrada.

³ La Confederaziun paja a las communitads pertutgadas contribuziuns da cumpensaziun per indemnisar perditas considerablas da l'utilisaziun da la forza idraulica, uschenavant che questas perditas èn d'attribuir al mantegniment ed a la protecziun da cuntradas d'impurtanza naziunala degnas da vegnir protegidas.²⁹

²⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

²⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

²⁹ Integrà tras l'art. 75 cifra 6 da la LF dals 24 da schan. 1991 davart la protecziun da las auas, en vigur dapi il 1. da nov. 1992 (AS 1992 1860; BBl 1987 II 1061).

4 ...30

5 Il Cussegl federal regla la concepziun da las contribuziuns da cum-pensaziun.³¹

Art. 23

III. Protecziun
da la pestga

Ils possessurs da las ovras idraulicas èn obligads da construir ils indrizz adattads per la protecziun da la pestga, da megliarar quests indrizz en cas da basegn ed insumma da prender tut las mesiras cunvegnetas.

Art. 24³²

IV. Protecziun
da la navigaziun
1. Trajets d'aua
navigabels

¹ Navigabel en il senn da questa lescha è il Rain da Rheinfelden vers engiu, cun ils lieus da port essenzials Birsfelden, Birsfelden-Au, Basilea-St. Johann e Basilea-Kleinhüningen.

² Resalvada è la pussaivladad da render navigabels ils suandants trajets d'aua, inclusiv ils lieus da port essenzials:

- a. il Rain, dal territori da la sbuccada da l'Aara fin a Rheinfelden;
- b. il Rodan, dal Lai da Genevra fin al cunfin nazional.

³ Dal rest fixeschan ils chantuns – en il rom dal dretg davart la navigaziun interna – en tge dimensiun che las auas èn navigablas e tge stabiliments ch'els mettan a disposiziun u permettjan per quest intent.

Art. 25³³

2. Tegnair liber
tras planisaziun

Per render navigabels ils trajets tenor l'artitgel 24 alinea 2 elavura la Confederaziun in plan sectorial tenor la Lescha federala dals 22 da zercladur 1979³⁴ davart la planisaziun dal territori. Ils plans directivs chantunals tegnan quint da quest plan tenor la lescha menziunada.

30 Integrà tras l'art. 75 cifra 6 da la LF dals 24 da schan. 1991 davart la protecziun da las auas (AS 1992 1860; BBl 1987 II 1061). Aboli tras la cifra II 15 da la LF dals 6 d'oct. 2006 davart la nova concepziun da la gulfavaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns (NGF), cun effect dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5779; BBl 2005 6029).

31 Integrà tras l'art. 75 cifra 6 da la LF dals 24 da schan. 1991 davart la protecziun da las auas, en vigur dapi il 1. da nov. 1992 (AS 1992 1860; BBl 1987 II 1061).

32 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

33 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

34 SR 700

Art. 26³⁵

3. Mesiras
en cas d'ovras
idraulicas

¹ En trajects d'aua tenor l'artitgel 24 alineas 1 e 2 ston ovras idraulicas vegnir concepidas uschia, che la navigablada resta garantida u po vegnir extendida respectivamain ch'igl è pussaivel da render navigabel pli tard il traject d'aua. En spezial sto vegnir tegnì liber il spazi necessari per installar stabiliments per la navigaziun gronda.

² Il titular dal dretg d'utilisaziun è obligà da metter a disposiziun la quantidad d'aua ch'è necessaria per il funcziunament da las sclusas. Sche questa obligaziun chaschuna restricziuns da l'utilisaziun che surpassan las limitas fixadas en la concessiun, sto vegnir indemnissà il possessur. Sch'ins na chatta nagina enclegientscha, sto la concessiun vegnir restrenschiada correspudentamain tras expropriaziun.

Art. 27³⁶

4. Decisiun
davart l'exe-
cuziun

¹ Davart la pussaivladad da render navigabels ils trajects d'aua tenor l'artitgel 24 alinea 2 stoi vegnir decidi cun in conclus federal ch'è suttaless al referendum facultativ.

² In contract internaziunal correspudent na dastga betg vegnir approvà avant l'entrada en vigur dal conclus federal.

Art. 28

V. Flottaziun

¹ En cas da novas ovras idraulicas è il possessur obligà da construir e da tegnair en funcziun ils indrizs da flottaziun necessaris, sch'ils custs resultants stattan en ina proporziun commensurada cun l'impurtanza da la flottaziun.

² En cas d'ovras idraulicas existentas po il possessur vegnir obligà da construir e da tegnair en funcziun novs stabiliments da flottaziun mo, sch'el survegn ina indemnissaziun duida. ...³⁷

Art. 29³⁸

VI. Idrometria
1. Basas

¹ La Confederaziun ed ils chantuns han il dretg da far retschertgas idrometricas en auas privatas e publicas e d'exequir las lavurs necessarias, en spezial d'installar staziuns da mesiraziun. Sche necessari, pon els acquistar ils dretgs ed ils bains immobigliars necessaris tras expropriaziun. Ils chantuns pon exequir l'expropriaziun tenor il dretg federal.

³⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

³⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

³⁷ Aboli la segunda frasa tras la cifra 29 da l'agiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

³⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

² Ils possessurs d'ovras idraulicas sco er da stabiliments per la regula-ziun dal nivel da l'aua e da la deflussiun da lais pon vegnir obligads da mesurar ils levels da l'aua e las quantitats d'aua en il sector da lur stabiliments. Els fan las retschertgas tenor las directivas da la Confederaziun e la communitgeschan ils resultats.

³ En encliegentscha cun il possessur po la Confederaziun far las retschertgas tenor l'alineia 2. Sche quellas èn necessarias pervia dal stabiliment, van ils custs a quint dal possessur; cas cuntrari vegnan ils custs surpigliads da la communitad che ha ordinà las retschertgas.

⁴ Las retschertgas previsas en la Lescha federala dals 24 schaner 1991³⁹ davart la protecziun da las auas restan resalvadas.

Art. 29a⁴⁰

2. Statisticas e retschertgas

¹ La Confederaziun elavura – ensemen cun ils chantuns – las statisticas necessarias per l'execuziun da questa lescha. En spezial fa ella survistas da las ovras idraulicas existentas sco er da las prelevaziuns e da las restituziuns d'aua.

² Ella fa retschertgas per:

- a. ademplir sias incumbensas sin il sector da l'utilisaziun da las auas;
- b. promover l'utilisaziun cunvegna da las forzas idraulicas;
- c. promover la modernisaziun d'ovras idraulicas existentas.

³ Ella metta a disposiziun ils resultats en furma adequata.

Art. 30

VII. Access da las autoritads

Ils possessurs d'ovras idraulicas ed ils cunfinants da las rivas èn obligads da dar liber access als funcziunaris chantunals e federals che adempleschan incumbensas da la polizia da construcziuns idraulicas, da pestga e da navigaziun sco er lavurs idrometricas.

Art. 31

VIII. Register dals dretgs da las auas

¹ Ils chantuns ston manar in register dals dretgs e dals stabiliments ch'existan en las auas e che vegnan en consideraziun per l'utilisaziun da las forzas idraulicas.

² Il departament decretescha las prescripziuns necessarias per endrizzar e per manar quest register dals dretgs da las auas.⁴¹

³⁹ SR 814.20

⁴⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

Art. 32

B. Relaziun
dals titulars
dals dretgs
d'utilisaziun
tranter els
I. Resguard
vicendaivel
a. En general

¹ Ils titulars dal dretg d'utilisaziun pon pretender ch'i vegnia, sche pussaivel, premdi resguard da tut las parts participadas en connex cun la regulaziun dal nivel da l'aua e da la deflussiun da l'aua sco er cun l'execuziun dals dretgs d'utilisaziun.

² Ils detagls da l'utilisaziun, en spezial er da l'accumulaziun da las auas e da la prelevaziun d'objects che vegnan manads cun sai da las auas, vegnan reglads dals chantuns cun mantegnair ils dretgs d'utilisaziun existents; ils detagls vegnan reglads dal departament, sch'ils stabiliments èn situads en differents chantuns u en auas da cunfin.⁴²

³ Sch'i n'è betg pussaivel da sa cunvegnir ad ina cumpensaziun cunvegnenta tranter ils titulars dals dretgs d'utilisaziun senza restrenscher ils dretgs d'utilisaziun existents, po l'autorità competenta restrenscher, sin dumonda, ils dretgs d'utilisaziun da singuls titulars cun agid d'ina indemnisaziun che sto vegnir pajada dals avantagiads. L'indemnisaziun fixada da l'autorità chantunala po vegnir contestada tenor il dretg chantunal davant in'autorità giudiziala en ultima instanza.⁴³

Art. 33

b. Obligaziun
da pajar con-
tribuziuns

¹ Sche possessurs d'ovras idraulicas tiran in niz considerabel e duraivel or d'indrizz che terzas personas avevan già construi sin agens custs, als pon las terzas personas obligar da pajar contribuziuns periodicas u unicas als custs da construcziun e da mantegniment, uschenavant ch'els fan propi diever da lur niz ed uschenavant che la contribuziun na surpassa betg il niz.

² Las contribuziuns vegnan fixadas da l'autorità chantunala competente u – sche las ovras idraulicas pertutgan differents chantuns – dal departament.⁴⁴

³ Sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, po l'autorità competente ordinar posteriuramain la constituiun d'ina associaziun da tut las parts pertutgadas.

Art. 34

II. Furmaziun
d'associaziuns
en spezial
1. Furmaziun
voluntara
a. Fundaziun

Ils titulars dal dretg d'utilisar in'aua u in traject d'aua pon s'unir en in'associaziun cun l'intent d'installar indrizz per explotar u per multiplitgar la forza idraulica.

⁴² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴³ Versiun da la frasa tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

Art. 35b. Dretg
d'admissiun

¹ Mintga titular d'in dretg d'utilisaziun che ha in interess, po sa participar a l'associazium dals titulars ch'èn participads a la medema aua u al medem traject d'aua.

² Sche las partidas n'arriuan betg da sa cunvegner, decida l'autorità chantunala cumpetenta davart l'admissiun e davart la participaziun dal nov commember a las grevezzas ed als avantatgs da l'associazium e, sche necessari, davart la midada dals statuts; sch'ils stabiliments èn situads en differents chantuns, decida il departament en chaussa.⁴⁵

³ Autras dispitas tranter ils associads vegnan giuditgadas da las dretgiras ordinaras.

Art. 362. Furmaziun
obligatorica
a. Premissas

¹ Sche la furmaziun d'ina associazium porta in avantatg considerabel a la maiorità dals titulars dals dretgs d'utilisaziun da la medema aua u dal medem traject d'aua, po l'autorità chantunala cumpetenta ordinar la constituziun da l'associazium; sch'ils dretgs d'utilisaziun èn situads en differents chantuns e sche quels n'arriuan betg da sa cunvegner, ordinescha il departament la constituziun da l'associazium.⁴⁶

² Questa ordinaziun dastga vegnir fatga mo, sche quai vegn dumandà da la maiorità dals pertutgads, che possedan a medem temp la maiorità da las forzas idraulicas, e sch'ils custs dals stabiliments da l'associazium na surpassan betg la capacità dals singuls.

³ Sch'in dretg d'utilisaziun vegn concedì suenter la constituziun da l'associazium, po l'autorità cumpetenta obligar il nov titular dal dretg d'utilisaziun da sa participar a l'associazium e da pajar ina summa d'entrada adequata.

Art. 37

b. Statuts

¹ Ils statuts fixads d'ina associazium obligatorica ston vegnir approvads da l'autorità cumpetenta; sch'ils commembers n'arriuan betg da sa cunvegner, fixescha l'autorità ils statuts.

² Ils statuts duain reglar la commembranza e l'organisaziun da l'associazium, la participaziun als avantatgs ed a las grevezzas dals stabiliments cuminaivels, la midada dals statuts sco er la schliaziun da l'associazium.

³ Mintga midada dals statuts sto vegnir approvada da l'autorità cumpetenta.

⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴ En cas da circumstanzas midadas u per motivs da duaivladad po l'autorità midar posteriuramain ils statuts da sai anora suenter avair tadlà l'associazium.

⁵ Disputas davart l'obligaziun d'admissiun, davart la participaziun dals commembers als avantatgs ed a las grevezzas, davart la midada dals statuts u davart la schliaziun da l'associazium vegnan decididas da l'autorità cumpetenta; auters cas da disputa vegnan giuditgads da las dretgiras ordinarias.

Terz chapitel: La concessiun da dretgs da las auas

Art. 38

A. Cumpetenzza

¹ La concessiun da dretgs da las auas è chausa da l'autorità cumpetenta da quel chantun, sin il territori dal qual sa chatta il traject d'aua che vegn utilisà.

² Dretgs da las auas vi da trajects d'aua che sa chattan en differents chantuns vegnan concedids dals chantuns pertutgads en in'enclegientscha cuminaivla. Sch'ils chantuns n'arrivan betg da sa cunvegnir entaifer in termin adequat, surdat il departament la concessiun. El decida er, sch'ils chantuns n'arrivan betg da sa cunvegnir davart la dimensiun u davart l'execuziun cuminaivla da lur dretgs fixads en la concessiun.⁴⁷

³ Ultra da quai conceda il departament ils dretgs da las auas vi da trajects d'aua che tutgan il cunfin naziunal.⁴⁸

Art. 39

B. Consideraziun dals interess public

L'autorità resguarda en sia decisiun il bainstar public, l'utilisaziun economica da l'aua ed ils interess ch'existan vi da quella.

Art. 40⁴⁹

C. Il concessiunari
I. En general

¹ La concessiun vegn surdada per ina tscherta persuna natirala u giuridica u per ina societad da persunas.

² a 4 ...⁵⁰

⁴⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, cun effect dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

Art. 41

II. En cas da
plirs concurrents

En cas da plirs concurrents vegn preferì quel, dal qual l'interpresa serva pli fitg al bainstar public e, sche quai è il cas tar tuts, quel, dal qual l'interpresa procura il meglier per l'utilisaziun economica da l'aua.

Art. 42

III. Transferiment

¹ La concessiun po vegnir transferida ad in auter mo cun il consentiment da l'autoritàd da concessiun.⁵¹

² L'autoritàd na duai betg refusar ses consentiment, sch'il nov acquistader ademplescha tut las premissas da la concessiun e sche nagins motivs dal bainstar public na s'opponan al transferiment.⁵²

³ ...⁵³

Art. 43

D. Il dretg
d'utilisaziun
I. Privaziun tras
l'autoritàd

¹ A norma da l'act da concessiun dat la concessiun al concessiunari in dretg bain acquistà d'utilisar l'aua.⁵⁴

² Il dretg d'utilisaziun concedi ina giada po mo vegnir revocà u reduci per motivs dal bainstar public e cunter indemnissaziun cumplaina.

³ ...⁵⁵

Art. 44

II. Disturbi tras
edifizis publics

¹ Sch'il concessiunari vegn restrenschi duraivlamain en l'utilisaziun da sia forza idraulica tras lavurs publicas che midan il curs d'aua e sch'el na po betg – u mo cun custs sproporzionadamain gronds – evitar la perdita cun adattar sia ovra al curs d'aua midà, ha el il dretg d'ina indemnissaziun.⁵⁶ Sin sia dumonda fixescha l'autoritàd, che lascha far las lavurs, l'indemnissaziun.⁵⁷

⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵³ Aboli tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, cun effect dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵⁵ Aboli tras la cifra 29 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵⁷ Versiun tenor la cifra 29 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

² Sche la construcziun u la gestiun d'ina ovra idraulica vegn engrevgiada u interrutta temporarmain tras construcziuns da correcziun u tras autras lavurs da la polizia da construcziuns idraulicas, n'ha il concessiunari nagin dretg d'ina indemnisaziun, nun che las lavurs vegnian retardadas nunnecessariamain.⁵⁸

³ ...⁵⁹

Art. 45⁶⁰

III. Relaziun
cun terzs
1. En general

Tras la concessiun na vegnan betg pertutgads ils dretgs privats da terzas persunas e las anteriuras concessiuns.

Art. 46⁶¹

2. Expropriaziun
a. Concessiun
dal dretg
d'expropriaziun

¹ Sche motivs dal bainstar public èn avant maun, duai l'autorità da concessiun accordar al concessiunari il dretg d'acquistar per forza ils bains immobigliars ed ils dretgs reals ch'èn necessaris per construir, per midar u per engrondir sia ovra, sco er ils dretgs d'utilisaziun che s'opponan a quai.

² Disputas davart l'obligaziun da cessiun decida l'autorità da concessiun, sch'i sa tracta da l'expropriaziun d'in dretg d'utilisaziun concedi dad ella pli baud, decida il departament.

³ Sch'i ston – per construir in'ovra idraulica – vegnir duvrads bains immobigliars che sa chattan en in auter chantun ch'il chantun da concessiun, conceda il departament il dretg d'expropriaziun.⁶²

⁴ Sche la concessiun vegn surdada dal departament, ha il petent da la concessiun il dretg d'expropriaziun tenor la Lescha federala dals 20 da zercladur 1930⁶³ davart l'expropriaziun (LEExpr).⁶⁴

⁵⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁵⁹ Aboli tras la cifra 29 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBl 1991 II 465).

⁶⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁶¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁶² Versiun tenor la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

⁶³ SR 711

⁶⁴ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

Art. 47⁶⁵b. Dretg
applitgabel

La procedura d'expropriaziun e l'obligaziun d'indemnisaziun sa drizzan tenor la LExpr⁶⁶; disposiziuns divergentas da la lescha qua avant maun restan resalvadas.

Art. 48E. Obligaziuns
dal concessiunari
1. En virtid da
la concessiun
1. En general⁶⁷

¹ A norma dal dretg chantunal fixescha l'autoridad da concessiun las prestaziuns e las cundiziuns, cunter las qualas vegn concedi il dretg d'utilisaziun al concessiunari, sco taxas, tschains d'aua, cessiun d'aua e furniziun d'energia electrica, durada da la concessiun, disposiziuns davart il pretsch da l'electricidad, participaziun da la communitad al gudogn, return da la concessiun e recumpra.⁶⁸

² En lur totalidad na dastgan questas prestaziuns betg engrevgiar substanzialmain l'utilisaziun da las forzas idraulicas.

³ Sch'i vegnan adossadas al concurrent prestaziuns che engrevgeschan substanzialmain l'utilisaziun da las forzas idraulicas, po il departament – suenter avair tadlà il chantun – definir las prestaziuns che dastgan vegnir adossadas maximalmain al concurrent ultra dal tschains d'aua e da las taxas. En cas che las circumstanzas sa midan essenzialmain a favur dal concessiunari, po el resalvar d'augmentar las prestaziuns.⁶⁹

Art. 49⁷⁰2. Taxas e
tschains d'aua
a. En general

¹ Fin la fin da l'onn 2030 na dastga il tschains d'aua betg surpassar 110 francs per kilowatt prestaziun brutta per onn. Da quels dastga la Confederaziun retrair maximalmain 1 franc per kilowatt prestaziun brutta per finanziair las contribuziuns da cumpensaziun als chantuns ed a las vischnancas tenor l'artitgel 22 alineas 3–5.⁷¹

⁶⁵ Versiun tenor la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplifizaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBI 1998 2591).

⁶⁶ SR 711

⁶⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁶⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁶⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁷⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁷¹ Versiun tenor la cifra II da la LF dal 1. d'oct. 2021, en vigur dapi il 1. da schan. 2023 (AS 2022 729; BBI 2021 1314, 1316).

^{1bis} Il Cussegl federal sutta metta a l'Assamblea federala a temp in sboz d'in decret per fixar l'atezza maximala dal tschains d'aua per il temp suenter il 1. da schaner 2031.⁷²

² Las ovras idraulicas che possedan ina concessiun e l'energia electrica che vegn producida da talas ovras na dastgan betg vegnir engrevgiadas da taglias spezialas. En chantuns, nua ch'il tschains d'aua maximal è fixà per lescha cun in import pli bass che l'import admiss da las prescripziuns federalas, po però vegnir incassada ina taglia chantunala speziala ch'è – ensem cun il tschains d'aua maximal – maximalmain uschè auta sco il tschains federal.

³ Las taxas, ils tschains d'aua e las ulteriuras prestaziuns finanzialas per l'energia electrica che vegn exportada en auters chantuns na duain betg esser pli auts che tals che vegnan incassads per l'energia electrica che vegn duvrada en il chantun sez.

⁴ Ovras idraulicas che produceschan fin ad 1 megawatt prestaziun brutta èn deliberadas da pajar in tschains d'aua. En cas da prestaziuns tranter 1 e 2 megawatts è admissibel maximalmain in augment linear fin al maximum tenor l'alinea 1.

Art. 50

b. Reducziun
durant la perioda
da construcziun

¹ Durant il termin permess per la construcziun na duai vegnir incassà nagin tschains d'aua.

² Durant ils emprims 6 onns suenter la scadenza dal termin da construcziun po il concessiunari pretender ch'il tschains d'aua vegnia reduci en la relaziun respectiva da la forza idraulica propi utilisada envers la forza idraulica concedida, maximalmain però fin a la mesadad.⁷³

Art. 50a⁷⁴

b^{bis}. Reducziuns
en cas da
concessiuns da
contribuziuns
d'investiziun

¹ En cas d'ovras idraulicas, per las qualas vegn pajada ina contribuziun d'investiziun tenor l'artitgel 26 da la Lescha d'energia dals 30 da settember 2016⁷⁵ (LEn), valan las suandantas reducziuns:

- a. per in stabiliment nov (art. 24 al. 1 lit. b cifra 1 LEn) na dastgan vegnir incassads nagins tschains d'aua sin l'entira prestaziun brutta durant il termin permess per la construcziun e durant 10 onns suenter ch'il stabiliment è vegnì mess en funcziun;

⁷² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 18 da zer. 2010 (AS 2010 5061; BBI 2009 1229 1255, 2010 351). Versiun tenor la cifra II da la LF dal 1. d'oct. 2021, en vigur dapi il 1. da schan. 2023 (AS 2022 729; BBI 2021 1314, 1316).

⁷³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁷⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 22 da mars 2019, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3099; BBI 2018 3419).

⁷⁵ SR 730.0

- b. per in'amplificaziun u renovaziun considerabla d'in stabiliment existent (art. 24 al. 1 lit. b cifra 2 LEn) na dastgan vegnir incassads nagins tschains d'aua sin la prestaziun brutta supplementara durant 10 onns suenter ch'il stabiliment amplifitgà u renovà è vegni mess en funcziun.

² Las reducziuns valan er per las taglias spezialas tenor l'artitgel 49 alinea 2.

Art. 51

c. Calculaziun dal tschains d'aua maximal⁷⁶

¹ La prestaziun brutta, ch'è decisiva per calcular il tschains d'aua, è la prestaziun brutta mecanica mesauna da l'aua, eruida sin basa da las pendenzas e da las quantitads d'aua utilisablas.⁷⁷

² Sco pendenza utilisabla vegn resguardada la differenza d'atezza dals livels da l'aua tranter il lieu, nua che l'aua vegn retratga da l'aua publica, ed il lieu, nua che questa aua vegn restituida en la medema aua publica.

³ Sco quantitads d'aua utilisablas valan las quantitads che afflueschan effectivamain, uschenavant ch'ellas na surpassan betg la capaciad maximala dals stabiliments permiss en la concessiun.⁷⁸

⁴ Il Cussegl federal definescha las prescripziuns detagliadas per la calculaziun.

Art. 52⁷⁹

3. En cas da concessiuns federalas

En ils cas, nua ch'il departament surdat la concessiun, definescha el – suenter avair tadlà ils chantuns pertutgads e resguardond duidamain lur legislaziun – las prestaziuns che als ston vegnir furnidas.

Art. 52a⁸⁰

4. Taxas administrativas en cas da concessiuns federalas

Per survegliar las ovras idraulicas da cunfin e per la lavur administrativa incassescha la Confederaziun taxas.

⁷⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 22 da mars 2019, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3099; BBl 2018 3419).

⁷⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 22 da mars 2019, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3099; BBl 2018 3419).

⁷⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁷⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁸⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

Art. 53

II. En virtid
da la lescha

¹ Il concessiunari sto metter a disposiziun a las vischnancas aua per intents publics en la dimensiun dal basegn urgent, uschenavant ch'ellas pudessan sa procurar l'aua uschiglio mo cun custs sproporziunads.⁸¹ Ma la retratga d'aua na dastga betg disturbar seriusamain l'utilisaziun da la forza idraulica.

² En cas d'exercizis da pumpiers duai il manaschi da l'ovra idraulica vegnir disturbà uschè pauc sco pussaivel.

Art. 54⁸²

F. Cuntegn da
la concessiun
I. Disposiziuns
obligatorias

Tut las concessiuns duain determinar:

- a. la persuna dal concessiunari;
- b. la dimensiun dal dretg d'utilisaziun concedi cun inditgar la quantidad d'aua utilisabla e la quantidad d'aua da dotaziun per secunda sco er il gener da l'utilisaziun;
- c. en cas da deviazziuns e d'accumulaziuns la quantidad d'aua restanta per secunda che sto vegnir observada sco er il lieu ed il gener da la registraziun;
- d. ulteriuras cundiziuns ed obligaziuns che vegnan fixadas sin basa d'autras leschas federalas;
- e. la durada da la concessiun;
- f. las prestaziuns economicas adossadas al concessiunari sco tschains d'aua, taxa per l'implant da pumpadi, cessiun d'aua e furniziun d'energia electrica ed autras prestaziuns che resultan a norma da prescripziuns spezialas or da l'utilisaziun da la forza idraulica;
- g. la participaziun dal concessiunari al mantegniment ed a la correcziun da l'aua;
- h. ils termins per cumenzar cun las lavurs da construcziun e per avrir il manaschi;
- i. ils eventuals dretgs da pretender il return e la recumpra da l'ovra idraulica;
- k. il destin dals stabiliments a la fin da la concessiun;
- l. il destin d'eventualas prestaziuns da cumpensaziun ad auters concessiunaris a la fin da la concessiun.

⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁸² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

Art. 55

II. Disposiziuns facultativas

Las concessiuns pon er cuntegnair autras disposiziuns che talas prescrites da la lescha, en spezial:⁸³

- a. davart l'utilisaziun da la forza idraulica utilisada;
- b. davart la cumprova ch'in chapital da construcziun grond avunda saja avant maun e davart ils quints da construcziun ed ils quints da gestiun annuals da l'interpresa;
- c. davart la participaziun da la communitad che surdat la concessiun vi da l'administraziun e vi dal gudogn da l'interpresa;
- d.⁸⁴ davart las tariffas concernent la furniziun da l'energia electrica producida, davart l'energia electrica che sto vegnir furnida gratuitamain u per pretschs privilegiads, davart la reducziun dals pretschs d'electricitad en cas d'in gudogn pli aut, davart il provediment d'in territori cun energia electrica;
- e.⁸⁵ ...

Art. 56⁸⁶

III. Contabilitad

1 Sche l'autoridad da concessiun è sa resalvada dretgs che stattan en in connex cun la gestiun dal concessiunari, sco la recumpra, la participaziun al gudogn, la reducziun dals pretschs d'electricitad a norma dal gudogn net, valan, sch'i mancan disposiziuns spezialas en il document da concessiun, ils princips generalis d'ina gestiun buna e preventiva per far valair quests dretgs.

2 L'autoridad da concessiun ha il dretg da prender invista da la gestiun dal concessiunari, sch'ella cumprova in interess vi da quai.

3 Il medem dretg ha ella er envers terzas personas, sch'igl è da supponer che las cundiziuns da la concessiun vegnian guntgidas cun lur agid.

Art. 57⁸⁷

IV. Concessiun normala

Entaifer il rom da questa lescha po il Cussegl federal determinar disposiziuns normalas per las concessiuns u per tsherts tips da concessiuns che duain servir a las autoritads da concessiun sco regla.

83 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

84 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

85 Aboli tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, cun effect dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

86 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

87 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

Art. 58⁸⁸

G. Durada da
la concessiun

La concessiun vegn surdada per maximalmain 80 onns a partir da l'avertura da l'ovra idraulica. Resalvà resta l'artitgel 58a alinea 2.

Art. 58a⁸⁹

Gbis. Renovaziun
da la concessiun

¹ La concessiun po vegnir renovada per il mument ch'ella scada u avant quest mument.

² La dumonda da renovar la concessiun existenta sto vegnir inoltrada almain 15 onns avant sia scadenza. Las autoritads cumpetentas decidan almain 10 onns avant la scadenza da la concessiun, sch'ellas èn da princip prontas da renovar la concessiun.

³ Il pli tard 5 onns suenter la scadenza da la concessiun vegnan applicadas senza restricziun las novas prescripziuns d'aua restanta.

⁴ La durada maximala d'ina concessiun che vegn renovada anticipadamain vegn calculada a partir dal di da l'entrada en vigur ch'è vegni fixà cun il concessiunari. La concessiun sto però entrar en vigur il pli tard 25 onns suenter la decisiun da concessiun.

⁵ Sco stadi da partenza en il senn da l'artitgel 10b alinea 2 litera a da la Lescha dals 7 d'october 1983⁹⁰ davart la protecziun da l'ambient per determinar mesiras da protecziun, da restabiliment e da cumpensaziun tenor la Lescha federala dal 1. da fanadur 1966⁹¹ davart la protecziun da la natira e da la patria vala il stadi il mument da l'inoltraziun da la dumonda.⁹²

Art. 59

H. Inscriziun en
il register funsil

Ils dretgs da las auas concedids per almain 30 onns pon vegnir inscrits en il register funsil sco dretgs independents e permanents.

Art. 60

J. Procedura
da concessiun
I. En cas d'auas
chantunalas

¹ Cun resalva da las suandantas disposiziuns vegn la procedura concernent la surdada da la concessiun tras las autoritads chantunalas reglada dals chantuns.

² Las dumondas da concessiun duain vegnir publicgadas cun fixar in termin adequat, entaifer il qual i po vegnir fatg protesta cunter la surdada da la concessiun pervia da violaziun d'interess publics u privats.

⁸⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁸⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁹⁰ SR 814.01

⁹¹ SR 451

⁹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da dec. 2019, en vigur dapi il 1. da fan. 2020 (AS 2020 2049; BBl 2019 5575 5809).

³ Cun la publicaziun na dastga betg vegnir colliada la smanatscha che dretgs che n'èn betg vegnids fatgs valair a temp sajan pers.

^{3bis} La concessiun po vegnir surdada senza submitsiun. La concessiun sto vegnir surdada en ina procedura transparenta ch'è libra da discriminaziun.⁹³

^{3ter} Per projects che sa restrenschan ad in territori limità, che concernan paucas persunas pertutgadas, cleramain identifitgables e che han tut en tut mo pitschnas consequenzas, è da prevair ina procedura simplifitgada. Sch'ìls chantuns desistan d'ina publicaziun tenor l'alineia 2, procuran els che las persunas pertutgadas possian tuttina far valair lur dretgs.⁹⁴

⁴ Il Cussegl federal po determinar ulteriuras prescripziuns concernent la procedura.

Art. 61

II. En cas d'auas interchantunalas

¹ Sche plirs chantuns vegnan pertutgads da la surdada da la concessiun, sto la procedura vegnir realisada en mintga chantun tenor sias prescripziuns.

² En cas da contestaziuns decida il departament.⁹⁵

Art. 62⁹⁶

III. En cas da concessiuns federalas

I. Cumpetenzza

¹ Cun surdar la concessiun decida il departament er davart l'approvaziun dals plans ch'èn necessariis per construir u per midar stabiliments.

² La procedura da concessiun sa drizza tenor la Lescha federala dals 20 da december 1968⁹⁷ davart la procedura administrativa, uschenavant che questa lescha na divergescha betg da tala. Sche expropriaziuns èn necessarias, vegnan ultra da quai applitgadas las prescripziuns da la LExpr^{98, 99}

^{2bis} La concessiun po vegnir surdada senza submitsiun. La surdada da la concessiun sto vegnir fatga en ina procedura transparenta ch'è libra da discriminaziun.¹⁰⁰

⁹³ Integrà tras cifra I 1 da la LF dals 23 da dec. 2011, en vigur dapi il 1. da fan. 2012 (AS 2012 3229; BBI 2011 2901 3907).

⁹⁴ Integrà tras la cifra II 6 da l'aggiunta da la L d'energia dals 30 da sett. 2016, en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 6839; BBI 2013 7561).

⁹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

⁹⁶ Versiun tenor la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplifitgaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBI 1998 2591).

⁹⁷ SR 172.021

⁹⁸ SR 711

⁹⁹ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 4085; BBI 2018 4713).

¹⁰⁰ Integrà tras cifra I 1 da la LF dals 23 da dec. 2011, en vigur dapi il 1. da fan. 2012 (AS 2012 3229; BBI 2011 2901 3907).

³ Cun la concessiun vegnan surdadas tut las permissiuns ch'èn necessarias tenor il dretg federal.

⁴ Permissiuns chantunales e plans chantunals n'èn betg necessaris. Il dretg chantunal sto vegnir resguardà, uschenavant ch'el na restrenscha betg sproporzionadamain il concessiunari en l'adempliment da sias incumbensas.

Art. 62a¹⁰¹

2. Procedura ordinaria
a. Introducziun

La dumonda da concessiun sto vegnir inoltrada cun ils documents necessaris a l'uffizi federal. Quel examinescha, sch'ils documents èn cumplets, e pretenda eventualmain cumplettaziuns.

Art. 62b¹⁰²

b. Stajaziun

¹ Avant l'exposiziun publica da la dumonda sto il petent da la concessiun mussar las midadas, che l'ovra idraulica planisada chaschuna en il terren, cun agid d'ina stajaziun; en cas d'edifizis sto el metter profils.

² Objecziuns cunter la stajaziun u cunter la profilaziun ston vegnir fatgas immediatamain tar l'uffizi federal, en mintga cas però avant ch'il termin d'exposiziun è passà.

Art. 62c¹⁰³

c. Audiziun, publicaziun ed exposiziun publica

¹ L'uffizi federal transmitta la dumonda als chantuns pertutgads ed als supplitgescha da prender posiziun en chausa entaifer 3 mais. En cas motivads po el prolungar excepziunalmain il termin.

² La dumonda sto vegnir publicada en ils organs uffizials da publicaziun dals chantuns pertutgads e da las vischnancas pertutgadas ed exponida publicamain durant 30 dis.

³ ...¹⁰⁴

¹⁰¹ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisium, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

¹⁰² Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisium, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

¹⁰³ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisium, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

¹⁰⁴ Aboli tras la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, cun effect dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 4085; BBl 2018 4713).

Art. 62d¹⁰⁵

d. ...

Art. 62e¹⁰⁶

e. Protesta

¹ Tgi ch'è partida tenor las prescripziuns da la Lescha federala dals 20 da december 1968¹⁰⁷ davart la procedura administrativa, po far protesta tar l'uffizi federal durant il termin d'exposiziun.¹⁰⁸ Tgi che na fa betg protesta, è exclus da l'ulteriura procedura.

² Tgi ch'è partida tenor las prescripziuns da la LExpr¹⁰⁹, po far valair durant il termin d'exposiziun tut las dumondas tenor l'artitgel 33 LExpr.¹¹⁰

³ Las vischnancas pertutgadas mantegnan lur interess cun far protesta.

Art. 62f¹¹¹

f. Rectificaziun tar l'administraziun federala

La procedura da rectificaziun tar l'administraziun federala sa drizza tenor l'artitgel 62b da la Lescha dals 21 da mars 1997¹¹² davart l'organisaziun da la regenza e da l'administraziun.

Art. 62g¹¹³

3. Decisiun

Cun surdar la concessiun decida il departament il medem mument er davart las protestas tenor il dretg d'expropriaziun.

¹⁰⁵ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun (AS 1999 3071; BBl 1998 2591). Aboli tras la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, cun effect dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 4085; BBl 2018 4713).

¹⁰⁶ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

¹⁰⁷ SR 172.021

¹⁰⁸ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 4085; BBl 2018 4713).

¹⁰⁹ SR 711

¹¹⁰ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 4085; BBl 2018 4713).

¹¹¹ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

¹¹² SR 172.010

¹¹³ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBl 1998 2591).

Art. 62^h¹¹⁴4. Procedura
simplifitgada¹ La procedura simplifitgada vegn applitgada tar:

- a. projects che sa restrenschan ad in territori limità e che concernan paucas persunas pertutgadas, cleramain identifitgablas;
- b. stabiliments, dals quals la midada architectonica na mida betg essenzialmain l'aspect exteriur durant la concessiun, na pertutga nagins interess da terzas persunas degns da vegnir protegids ed ha mo in effect marginal per il spazi e per l'ambient;
- c. stabiliments che vegnan puspè allontanads il pli tard suenter 3 onns.

² Plans da detagl che sa basan sin in project gia approvà, vegnan approvads en la procedura simplifitgada.³ L'uffizi federal po ordinar la stajaziun. La dumonda na vegn betg publitgada e na vegn betg exponida publicamain. L'uffizi federal sutmetta il project a las persunas pertutgadas, sch'ellas n'han betg dà ordavant lur consentiment en scrit; lur termin da protesta importa 30 dis. L'uffizi federal po dumandar ina posiziun dals chantuns e da las vischnancas. Per quai fixescha el in termin adequat.⁴ Dal rest valan las disposiziuns davart la procedura ordinaria. En cas da dubi vegn exequida quella.**Art. 62ⁱ**¹¹⁵5. Procedura da
reconciliaziun
e da stimaziun,
enviament
anticipà en il
possess¹¹⁶¹ Cur che la procedura da concessiun è terminada, vegn fatga, sche necessari, la procedura da reconciliaziun e da stimaziun davant la Cumissiun federala da stimaziun (Cumissiun da stimaziun) tenor las disposiziuns da la LExpr^{117,118}² ...¹¹⁹¹¹⁴ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplifitgaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS **1999** 3071; BBl **1998** 2591).¹¹⁵ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplifitgaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS **1999** 3071; BBl **1998** 2591).¹¹⁶ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS **2020** 4085; BBl **2018** 4713).¹¹⁷ SR **711**¹¹⁸ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS **2020** 4085; BBl **2018** 4713).¹¹⁹ Aboli tras la cifra 8 da l'aggiunta da la LF dals 19 da zer. 2020, cun effect dapi il 1. da schan. 2021 (AS **2020** 4085; BBl **2018** 4713).

³ Sa basond sin ina decisiun da concessiun executabla po il president da la cumissiun da stimaziun permetter l'enviament anticipà en il possess. En quest connex vegni presumà ch'i resultian dischavantatgs essenzials a l'expropriant, sche l'enviament anticipà en il possess n'ha betg lieu. Dal rest vala l'artitgel 76 LExpr.

Art. 62^{k120}

6. Collavuraziun
dals chantuns

¹ Sch'i resultan tar la construcziun da stabiliments, spezialmain da gallarias e da cavernas, quantitads considerablas da material d'exchavaziun u da stgavament che na pon betg vegnir utilisadas u depositadas en vischinanza dal stabiliment, designeschan ils chantuns pertutgads ils lieus necessaris per dismetter il material.

² Sch'i n'è betg avant maun ina permissiun legalmain valaivla dal chantun pertutgà il mument ch'ils plans vegnan approvads, po il departament designar il lieu per in deposit temporar e colliar sia utilisaziun cun cundiziuns e cun pretensiuns. I valan las disposiziuns da procedura da questa lescha. Il chantun designescha entaifer 5 onns ils lieus per dismetter il material.

Art. 63^{l21}

K. Fin da la
concessiun
I. Tras recumpra

¹ Cun surdar la concessiun po la communitad autorisada da disponer sa resalvar il dretg da recumpra.

² La recumpra dastga succeder pir sunter ch'il segund terz da la durada da la concessiun è passà; ella sto vegnir annunziada almain 5 onns ordavant.

³ Uschenavant che la concessiun e ch'il dretg chantunal resalvà en tala na disponan betg insatge auter, passan ils stabiliments – tenor l'artitgel 67 alinea 1 – tar la recumpra cunter indemnissaziun cumplaina a la communitad autorisada da disponer.

⁴ L'artitgel 67 alinea 4 è applitgabel tenor il senn.

Art. 64

II. Tras
extincziun

La concessiun extingua automaticamain:^{l22}

- a. sche sia durada scada;
- b. en cas d'ina renunzia explicita.

¹²⁰ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 1999 3071; BBI 1998 2591).

¹²¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

¹²² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

III. Tras
perenziun

Art. 65¹²³

La concessiun po vegnir declerada da l'autorità da concessiun sco persa:

- a. sch'il concessiunari manchenta ils termins imponids ad el en la concessiun, en spezial per la cumprova da finanzas, per la construcziun e per l'avertura dal manaschi, nun ch'ina prolungaziun na pudess da raschun betg vegnir refusada pervia da las circumstanzas;
- b. sch'il concessiunari interrumpa il manaschi per 2 onns e n'al prenda betg entaifer in termin adequat;
- c. sch'il concessiunari violescha – malgrà in'admoniziun – grevamente obligaziuns impurtantas.

Art. 66¹²⁴

IV. Conse-
quenzas da
l'extincziun
1. En general

Sche la concessiun na dispona betg insatge auter, è il concessiunari, dal qual ils stabiliments na vegnan betg pli duvrads vinavant perquai che la concessiun è scadida u estinguida, obligà da far las lavurs da segirezza che daventan necessarias, sche l'ovra idraulica chala d'exister.

Art. 67¹²⁵

2. Pervia
da return
a. En cas d'auas
chantunalas

¹ En cas dal return da las ovras idraulicas ha la communitad concedenta – nun che la concessiun fixeschia insatge auter – il dretg:

- a. da surpigliar gratuitamain ils stabiliments construids sin terren public u privat per accumular u per tschiffar, per manar natiers u per deviar l'aua, ils motors d'aua cun ils edifizis, en ils quals els sa chattan, ed il terren che serva a manar l'ovra idraulica;
- b. da surpigliar cunter ina indemnisaziun duida ils stabiliments per producir e per transportar l'energia electrica.

² Il concessiunari ha il dretg da pretender che la communitad surpiglia ils stabiliments destinads a producir ed a transportar energia electrica, sch'ella po duvrar quests stabiliments cun avantatg per utilizar vinavant la forza idraulica.

³ Il concessiunari è obligà da mantegnair en funcziun ils stabiliments ed ils indrizz ch'èn suttaless al dretg da return.

¹²³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹²⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹²⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

⁴ Investiziuns da modernisaziun e d'engrondiment vegnan indemnissadas al concessiunari il mument dal return, sch'el ha fatg la modernisaziun u l'engrondiment en enclegientscha cun la communitad che ha dà la concessiun. L'indemnisaziun correspunda maximalmain a la valur restanta da l'investiziun, resguardond l'amortisaziun usitada en la branscha e la midada da la valur monetara.

⁵ La communitad che ha surdà la concessiun po apportar la valur dal dretg da return en l'interpresa existenta sco quota da participaziun, sch'il concessiunari è perencletg cun quai. Ella po duvrar il dretg da return er en in'otra moda che stat en l'interess public.

Art. 68

b. En cas d'auas situadas sin il territori da plirs chantuns

¹ Sch'ils trajects d'aua utilisads èn situads sin il territori da plirs chantuns, daventa l'ovra idraulica en cas dal return, uschenavant ch'ella vegn pertutgada da quest return, cumpropietad da quests chantuns. La quota dals chantuns a la cumpropietad vegn fixada tenor la proporziun, en la quala mintga chantun contribuescha a l'explotaziun da la forza idraulica.

² Sch'ils chantuns n'arrivan betg da sa cunvegnir davart l'ulteriura utilisaziun e davart la quota da mintga chantun vi da tala, decida il departament (art. 6).¹²⁶

Art. 69¹²⁷

3. Pervia da scadenza, peremziun u renunzia

¹ Sche la concessiun finescha tras scadenza senza return u tras peremziun u tras renunzia, restan – en mancanza d'atras prescripziuns en la concessiun – ils stabiliments construids sin terren privat al proprietari vertent, entant ch'ils stabiliments construids sin terren public van a la communitad concedenta.

² Sch'ils stabiliments sin terren public avessan da vegnir utilisads vinvant, sto la communitad pajar al concessiunari ina indemnissaziun che vegn calculada cun considerar duidamain tut las circumstanzas.

³ En cas da peremziun u da renunzia resta resalvà a la communitad il dretg da cumprar l'ovra idraulica a norma da las prescripziuns da la concessiun davart la recumpra u davart il return, e quai cun resguardar che quests dretgs pon vegnir fatgs valair anticipadamain.

¹²⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

¹²⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBI 1995 IV 991).

Art. 69a¹²⁸

V. Lavurs da midada avant la scadenza da la concessiun

Ils ultims 10 onns avant la scadenza da la concessiun sto il concessionari far – cunter indemnisaziun cumplaina – tut las lavurs da midada, en spezial talas per modernisar e per engrondir il stabiliment, che vegnan pretendidas da l'autorità da concessiun u d'approvaziun en vista al transferiment da l'ovra idraulica ad in auter gestiunari.

Art. 70¹²⁹

L. Disputas
I. Tranter ils giudiders

Sch'i dat disputa tranter il concessionari ed auters giudiders davart la dimensiun da lur dretgs d'utilisaziun, decidan las dretgiras en chaussa.

Art. 71¹³⁰

II. Tranter l'autorità da concessiun ed il concessionari

¹ Sch'i dat disputa tranter il concessionari e l'autorità da concessiun davart ils dretgs e davart las obligaziuns che resultan tras la relaziun da concessiun, decida – nua che questa lescha u la concessiun na determinescha betg insatge auter – en emprima istanza l'autorità giudiziala chantunala cumpetenta ed en segunda istanza il Tribunal federal.

² Sche la concessiun è vegnida surdada da plirs chantuns, dal Cussegl federal u dal departament, decretescha il departament ina disposiziun en cas d'ina disputa. Cunter quella poi vegnir fatg recurs tenor las disposiziuns generalas da la giurisdicziun federala.¹³¹

Quart chapitel: Disposiziuns executivas e transitoricas**Art. 72**

A. Disposiziuns executivas
I. En general

¹ Il Cussegl federal vegn incumbensà cun l'execuziun da questa lescha; el decretescha tut las disposiziuns executivas federalas ch'èn necessarias per quai.

² El designescha tras in'ordinaziun las disposiziuns da la lescha che na vegnan betg applitgadas per ovras idraulicas pli pitschnas.

³ ...¹³²

¹²⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹²⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹³⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigur dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹³¹ Versiun tenor la cifra 67 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

¹³² Aboli tras la cifra 67 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, cun effect dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

Art. 73¹³³II. Cumissiu da
l'economia d'aua

Per preparar e per giuditgar dumondas e fatschentas dal sector da l'economia d'aua nominescha il departament ina cumissiu; sias competenzas e sia organisaziun èn da determinar tras in'ordinaziun.

Art. 74B. Disposiziuns
transitoricas
I. Effect
retroactiv

1 Ils artitgels 7a, 8, 9 e 12–16 sco er il segund chapitel valan per tut ils dretgs da las auas existents.¹³⁴

2 Dal terz chapitel valan per dretgs da las auas concedids avant ils 25 d'october 1908 mo las disposiziuns davart il disturbi d'ina ovra idraulica tras edifizis publics (art. 44), davart il dretg d'expropriaziun (art. 46 e 47), davart la cessiu d'aua per intents publics (art. 53) e davart la decisiun en cas da dispitas (art. 70 e 71). Sch'i èn dentant vegnidas u sch'i vegnan però anc concedidas suenter quest termin novas forzas idraulicas ad in possessur d'ina ovra idraulica pli veglia, vala la lescha preschenta er per las prestaziuns periodicas che ston vegnir pajadas per questas forzas idraulicas.

3 ...¹³⁵

^{3bis} L'artitgel 49 alinea 1 vala, uschenavant ch'i na vegnan violads nagins dretgs bain acquistads.¹³⁶

4 L'artitgel 50 na vegn betg applitgà per dretgs da las auas ch'èn vegnids concedids a partir dals 25 d'october 1908 fin a l'entrada en vigor da questa lescha.

5 ...¹³⁷

Art. 75II. Mesiras
executivas
dals chantuns

1 Entaifer in termin che vegn fixà dal Cussegl federal ston ils chantuns decretar las disposiziuns executivas necessarias ed endrizzar il register dals dretgs da las auas per lur territori.

2 Els pon far quai tras in'ordinaziun.

3 Ils dretgs ch'existan gia ston vegnir eruids cun ina procedura da clamada, cun la quala po vegnir colliada la consequenza che dretgs betg annunziads van a perder u vegnan supponids sco betg existents.

¹³³ Versiun tenor la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 22 da mars 2002 davart l'adattaziun da disposiziuns d'organisaziun dal dretg federal, en vigor dapi il 1. da favr. 2003 (AS 2003 187; BBl 2001 3845).

¹³⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigor dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹³⁵ Aboli tras la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, cun effect dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹³⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 1976 (AS 1977 171; BBl 1975 II 2138). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 13 da dec. 1996, en vigor dapi il 1. da matg 1997 (AS 1997 991; BBl 1995 IV 991).

¹³⁷ Disp. trans. senza object.

Art. 75a¹³⁸

III. Disposiziuns
transitoricas da
la midada dals
18 da zercladur
1999

Il dretg da procedura vegl è applitgabel per:

- a. dumondas da concessiun ch'èn pendentas dapi 2 onns u pli ditg;
- b. dumondas da construcziun pendentas;
- c. dumondas da construcziun per stabiliments ch'èn necessarias per exequir ina concessiun surdada tenor il dretg da procedura vegl, sch'ellas vegnan inoltradas entaifer 10 onns sunter l'entrada en vigur da questa midada;
- d. recurs pendents.

Art. 76

Il Cussegl federal fixescha il termin da l'entrada en vigur da questa lescha.

Data da l'entrada en vigur: 1. da schaner 1918¹³⁹

¹³⁸ Integrà tras la cifra I 6 da la LF dals 18 da zer. 1999 davart la coordinaziun e la simplificaziun da las proceduras da decisiun, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS **1999** 3071; BBl **1998** 2591).

¹³⁹ COCF dals 20 d'avr. 1917.